

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina ena mesec Din 25.—
Za uvozništvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Kralj se vrača v prestolnico

Po turobno veličastnem sprejemu v Splitu je z enako ljubeznijo in žalostjo, a še z večjimi množicami sprejel mrtvega Viteza tudi beli Zagreb — Nad sto tisoč ljudi se je poklonilo pred njegovo krsto — Množice na vsej dolgi poti od Zagreba do Beograda

Zagreb, 15. oktobra 6. Poseben vlak s truplom Viteškega kralja Aleksandra Zedmitelja je prišel v nedeljo zvečer v Zagreb ob 23.15. Pol ure približno so trajale svečanosti, da so položili kraljevo krsto na žalni oder v dvorski čakalnici zagrebskega kolodvora. Pred krsto so najprej pomolili in se poklonili cerkveni vojski in civilni dostojanstveniki, malo pred 1. uro zjutraj pa se je začel defile ljudstva, ki je trajal do danes ob 13., torej polnih 12 ur. (Obširno poročilo o sprejemu Viteškega kralja v Zagrebu smo prinesli že v tretji izdaji ponedeljskega »Jutra«. Za one čitatelje, ki te izdaje niso dobili v roke, ponavljamo poročilo na 6. in 7. strani današnje številke. Op. ur.)

Nobena noč ni bila v Zagrebu tako neobičajno turobna kakor pretekla. Vse mesto je živelo, toda z obrazov stotisočev se je odražala bol. Tramvaj je vozil vso noč ljudi s periferije in drugih oddaljenih delov mesta na trg pred železniško postajo. Kakor ponoči, tako je bilo mesto tudi vse dopoldne kakor velika, v črni odeta cerkev. Ljudje so bili tihi, silno pretreseni in večina ne le žen, marveč tudi moških je stiskala v rokah robove, s katerimi so si brisali solze. Enako je bilo tudi danes popoldne. V vsem mestu je vladala tišina, vse trgovine so bile zaprte, tudi vsi drugi lokali z gostinami in kavarnami vred.

Dvanajst ur trajajoči sprevod pred krsto

Vso noč in ves dopoldne so prihajale na kolodvor neprestano nove množice ljudi. Mimo krste je defilirala dopoldne tudi šolska mladina, članstvo mnogih društev iz Zagreba in okolice, vmes pa vedno novi tisoči meščanov in okoličanov, ki so prihajali v mesto s posebnimi vlaki, peš, z vozovi in avtobusi.

Častna četa, ki je stala na straži ob mrtvem vladarju, se je izmenjevala vsako uro. Reditelji in kordon oficirjev so vzdrževali med množicami vzoren red. Ko so opazili, kako se desetisoči čakajo pred železniško postajo, ki ne bodo mogli vsi defilirati pred truplom svojega mrtvega kralja, so ob 10. prenesli krsto na trg pred železniško postajo. Poleg krste so postavili na vsako stran po dve veliki palmi in goreče sveče. Častno stražo so tvorili Sokoli ter vojaki in oficirji vseh kategorij. Ljudstvo je korakalo počasi mimo krste, žalostno in potrto. Le redko je bilo oko, ki se je obrnilo solz. Neprestano so se odigravale pretresljivi prizori, zlasti ko so prihajali kmečki možje in žene iz okolice. Vsak drugi med njimi je bil, ki je osebo spoznal in vzljubil kralja, ko je za časa svojih bivanj v Zagrebu delal izlete in sprehode v okolico ter se pomenjeval z ljudmi. In ko so sedaj videli pred seboj njegovo mrtvo truplo, so poklekali ob krsti in jo ihteli poljubljali; nekatere skupine so glasno molile, nekatere pele pobožne pesmi.

Nešteti venci in šopki

Neprestano so pred krsto polagali nove vence in šopke, od preprostih iz jesenskega poljskega cvetja pa do najdragocenejših izdelkov vrtnarske umetnosti. Vmes je bilo tudi nekaj krasnih srebrnih lovorjevih vencev, ki so jih položile na oder mestne občine Zagreb, Varaždin, Sisak, Karlovac itd. Vsake pol ure so morali Sokoli, ki so bili na častni straži, odnašati vence in šopke v dvorni vlak, da so napravili pro-

stor za nove vence, ki so jih neprestano polagali na oder.

Nad sto tisoč ljudi je defiliralo pred krsto

Čim bolj se je bližala ura slovesa, tem gostejše so postajale množice pred kolodvorom in daleč tja v sosedne ulice. Na vsakem drevesu, na vsakem oknu, na bal konih in po strehah je kar mrgolelo ljudi. Vse se je stiskalo in gnetlo, vsak je hotel naprej, da ne bi prišel prepozno in da bi se še mogel pokloniti mrtvemu vladarju. Ljudstvo je neprestano defiliralo mimo krste, po pet do deset v eni vrsti. Ker pa se je vil sprevod čakajočih še vedno po cel kilometer daleč, so sokolski reditelji začeli prositi in priganjati ljudi, naj hodijo hitreje. Množice so voljno ubogale, kljub temu pa je bilo nemogoče, da se da še vsem

ljudstvo, ki je hotelo na vsak način priti do odra, da b še poslednjič svojemu kralju na skromen način izkazalo svojo ljubezen in spoštovanje. Lahko se reče, da je bil v tem trenutku ves Zagreb strujen okrog mrtvaškega odra. Množica je napolnila vse ulice in vsako dostopno mesto do kolodvora pa vse dalje ob železniški progi vse do savskega mostu in še daleč onkraj njega.

Škofi spremljajo mrtvega vladarja

Ob 12.30 so oficirji zagrebske garnizije sestavili gost spalir ob mrtvaškega odra na trgu skozi dvorsko čakalnico do dvornega vlaka. Ob 12.35 je odkorakala tudi častna četa s trga pred kolodvorom na peron. Pevski zbori so še poslednjič zapeli žalostinko »Vojna mu pamjat«. Nato so

cl, generaliteta in drugi visoki predstavniki. Ko so položili krsto v vagon, je duhovščina opravila kratke molitve. Takoj nato so vagon zaprli in skoraj neslišno je krenil dvorni vlak proti Beogradu. Ta trenutek je bil najbolj pretresljiv. To je bilo zadnje slovo Zagreba od ljubljanskega vladarja. Vsa ogromna množica, ki se je zbrala k slovesu na peronu in zunaj na ulicah ob železnici, zastopniki vseh stanov, stari in mladi, moški, ženske in otroci, vse je imelo solzne oči. Kakor da odhaja kralj živ, so mahali s klobuki in robci, dokler vlak ni izginil v daljavi.

Tihi in potrto so se začeli ljudje polagoma razhajati, v duhu pa so spremljali vladarja Jugoslavije na njegovi poslednji poti v prestolnico. Mnogi pa so navahili v dvorno čakalnico in na prostor pred trgovino, kjer je bil katafalk ter pobirali liste in cvetje s kraljevega odra v spomin na ta najbolj tužni, a tudi največji dan hrvatske prestolnice.

Vlak je spremljalo iz Zagreba 30 vojskih letal, ki so že celo uro poprej krožila nad mestom, zlasti nad kolodvorom.

Poklonitev Slovencev

Zagreb, 15. oktobra. V neprekinjenem pasu občinstva, ki se je razvijal od desetisočev zbran h pred postajnim poslopjem, po bližnjih trgih in ulicah in se skozi zapadni kolodvorski vhod vil po peronu v dvorsko čakalnico, kjer se je narod poslavljaj od svojega vladarja in ga glasno objokoval, je bilo tudi mnogo Slovencev, posebno iz nižjih obsavskih

krajev, ki so prihajali v Zagreb že večeraj z rednimi vlaki. S posebnim vlakom iz Slovenije, ki je prišel v Zagreb ob 2.30 zjutraj, pa je prišlo veliko število naših ožjih rojakov, ki so se takoj ob prihodu pred vlakom razvrstili v sprevod in čakali, da jih pripustijo h krsti z mrtvim vladarjem.

Na čelu sprevoda so nosili akademiki ljubljanske univerze, ki s ponosom nosi ime velikega vzornika in ga bo v svojem naslovu z največjim spoštovanjem ohranila vse čase, venec velikih svežih rož s palmovim listom in črno zastrtim trobojčkama. Drugi venec v sprevodu je bil od ljubljanske velesojme, ki mu je bil kralj najvišji pokrovitelj. V imenu velesojme sta se prišla njegovemu mrtvemu kraljevskemu pokrovitelju poklonit predsednik g. Bonač in ravnatelj dr. Dular.

Mirno je ves slovenska deputacija čakala pred vhodom v železni hram. Od zapadne strani pa so se neprekinjeno pomikale množice v strnjeni vrsti mimo katafalka. Ni bilo izgleda, da bodo mogli naši rojaki vstopiti pred ranim dnem. Zato so reditelji dohod množice izpred kolodvora prekinili, nakar so Slovenci z g. podbanom dr. Pirkmajerjem in njegovo gospo soprogo na čelu nemo in pobožno defilirali mimo zemeljskih ostankov največjega Jugoslavana.

Nad 40 minut je trajal mimohod Slovencev. Izhod iz žalnega prostora je bil za naše zastopnike urejen tako, da so mogli skozi vzhodni vhod nazaj na peron in v vlak, ki je ob 4.30 zopet popeljal proti Ljubljani.

Od Zagreba do Beograda

Turobno triumfalna vožnja mrtvega kralja — Ob vsej poti so se ljudje kleče poslavljali od svojega ljubljence

Beograd, 15. oktobra. AA. Na vseh postajah večeraj od Splita do Zagreba in danes od Zagreba do Beograda, so se zbrale velike množice ljudstva, da se še enkrat poklonijo Velikemu kralju. Posebno močna je bila povsod tudi udeležba katoliške duhovščine. Na postaji v Slavonskem Brodu je bilo nad 10.000 ljudi, na čelu jim djakovski škof Akšamović z vso duhovščino.

Sisak, 15. oktobra. p. Ob 14. je prispe-la izvidnica, za njo pa je pribrnela precej nizko eskadra vojskih letal. Ob 14.16 je prišel dvorni vlak. V pozdrav so zagrmeli topovi sške garnizije, gasilska godba je zaigrala državno himno. Nad 20.000 ljudi se je zbralo na kolodvoru in vzdolž proge. V globoki žalosti in z bolešcio v srcu je narod pozdravljaj mrtvega kralja. Povsod isti prizori, molitve in jok. Pod baldahinom, ki je bil postavljen na kolodvoru je pravoslavni svečenik Marković opravil kratko molitev, pred vagonom s krsto pa so klečale členice ženskih društev, vse v črni obleki in se topile v solzah. Po trinitutnem postanku je vlak krenil dalje.

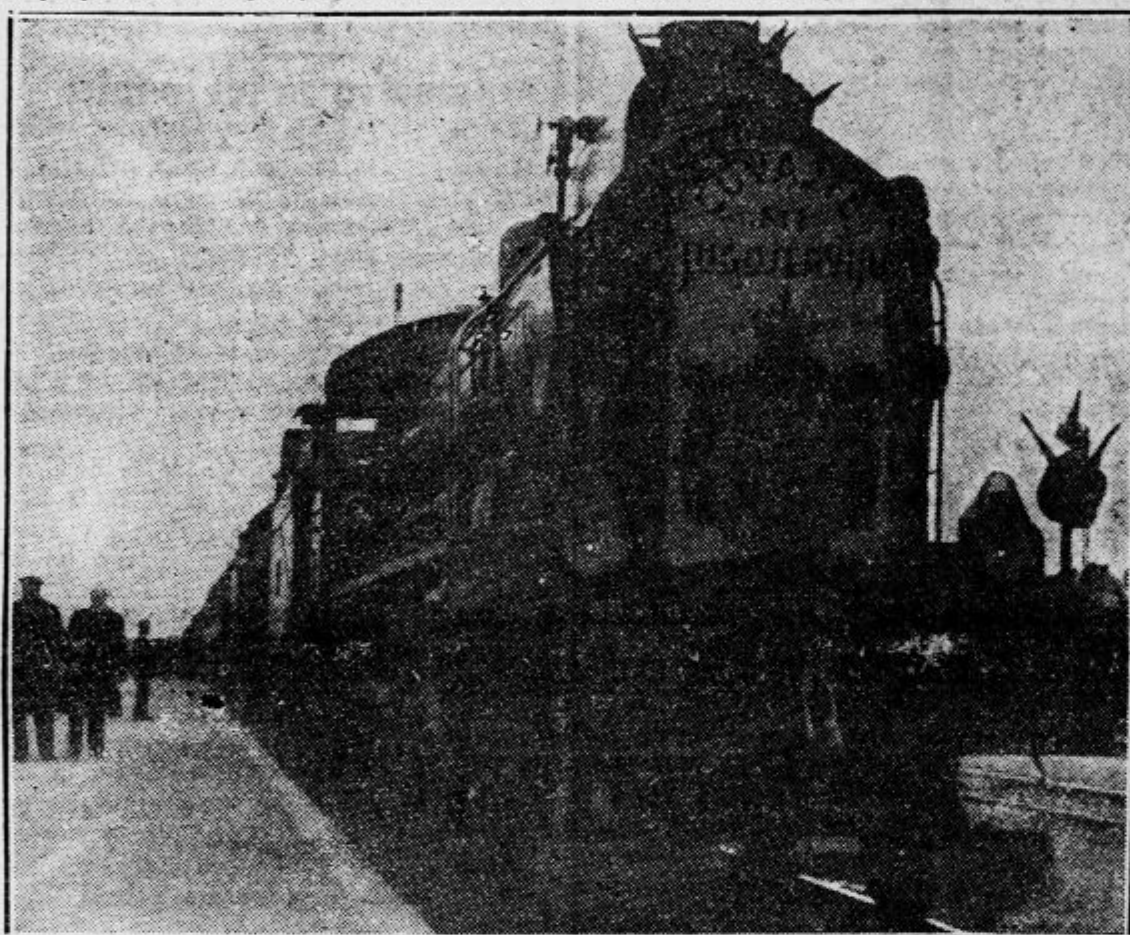
Caprag, 15. oktobra. n. Dvorni vlak s truplom pokojnega vladarja Aleksandra so na postaji sprejele velike množice ljudstva, med njimi Sokoli v krojih s praporom. Tu di ob vsej progi na obe strani Capraga so stali ljudje, plakali in metali na vlak, ki je zelo počasi vozil skozi postajo, vence in cvetje.

Sunja, 15. oktobra. n. Vlak s posmrtnimi ostanki kralja mučenika je prišel v Sunjo ob 14.50. Na postaji in daleč na obe strani so bile zbrane velike množice prebivalstva, Sokolov, duhovnikov, šolske dece in kmečkega ljudstva. Vse je plakalo. Vlak so zasuli s cvetjem. Ljudem se je videla na obrazih neizmerna bolest; skoro vsi so jokali. In dalje od Sunje je srečaval vlak pastirje, ki so zapustili črede, kmetje, ki so pustili delo na polju in klečali ob progi s sklenjenimi rokami in solzami v očeh.

Banjaluka, 15. oktobra. p. Iz Banjaluke in vseh drugih krajev vrbaske banovine je danes odšlo več tisoč ljudi v Novsko in bližnje kraje ob progi, da tu počakajo na prihod dvornega vlaka s telesnimi ostanki pokojnega kralja, da se mu poslednjič poklonijo. Vsi člani banovinskega sveta vrbaske banovine pa so danes odpovali v Beograd, da se udeležijo pogrebni svečanosti.

Znižana voznina po železnici

Beograd, 15. oktobra. AA. Da bi omogočil čim širšim slojem, da se poklonijo blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru Zedmitelju, je prometni minister dovolil 75 odst. popust od normalne vozne cene vsem, ki potujejo v to svrhu v Mladenovac. Olajšava velja za odhod in povratek do vključno 18. oktobra. Pri odhodu je treba kupiti polovični vozni listek do Mladenovca, ki velja obenem za brezplačni povratek. Potrdila niso potrebna.

Žalni dvorni vlak na zagrebiški postaji

čakajočim priliko, da se poklonijo pred odrom. Čeprav je vsako uro defiliralo mnogo krste okrog 10 tisoč ljudi, jih je bilo še vedno mnogo tisoč, ki so zaman čakali, da bi prišli na vrsto. Mnogo nad 100.000 ljudi je od polnoči do danes opoldne defiliralo mimo krste, najprej skozi dvorsko čakalnico, potem pa zunaj na trgu. Vojaške godbe in pevske zbori so menjaje se svirale, odnosno peli žalostinke.

Čas slovesa

Ob 12. opoldne je prispe-la na kolodvor soproga drugega kraljevega namestnika, gospa Vera Perovićeva, v žalni obleki s kopreno na obrazu. Pokleknila je pred odrom in položila na krsto krasen šopek rož. Takoj nato so se zbrali pred odrom tudi številni drugi odličniki, ministri, senatorji, narodni poslanci, predstavniki raznih oblasti in uradov, generaliteta, admiraliteta, zastopniki tujih držav itd. Sokolski reditelji in policija so le z največjim naporom in s taktno ljubeznivostjo zadrževali

sejaki iz raznih krajev savske banovine v slikovitih narodnih nošah dvignili krsto na ramena in jo ponesti skozi spalir, ki je jedva zadrževal nepregledno množico pred dvorno čakalnico.

Tu so bili že zbrani cerkveni dostojanstveniki. Navzoči so bili nadškof dr. Bauer z nadškofof-koadjutorjem dr. Stepičnem, ljubljanski škof dr. Rožman, mariborski škof dr. Tomažič, grško-katoliški škof Nyaradi, zagrebski mitropolit Dositej in številna druga visoka duhovščina. Duhovščina se je uvrstila pred krsto v sprevod. Na čelu je nosil duhovnik zlati križ, ki je bil na krsti, drugi je nosil kip Matere Božje, tretji pa sv. evangelij, ki je bil prav tako položen na krsto.

Kralj odhaja iz svojega dragega Zagreba

Takoj za krsto je stopal Nj. Vis. knez Arzen, vidno potrto in zlomljen. Za njim so šli člani vlade, senatorji, narodni poslan-

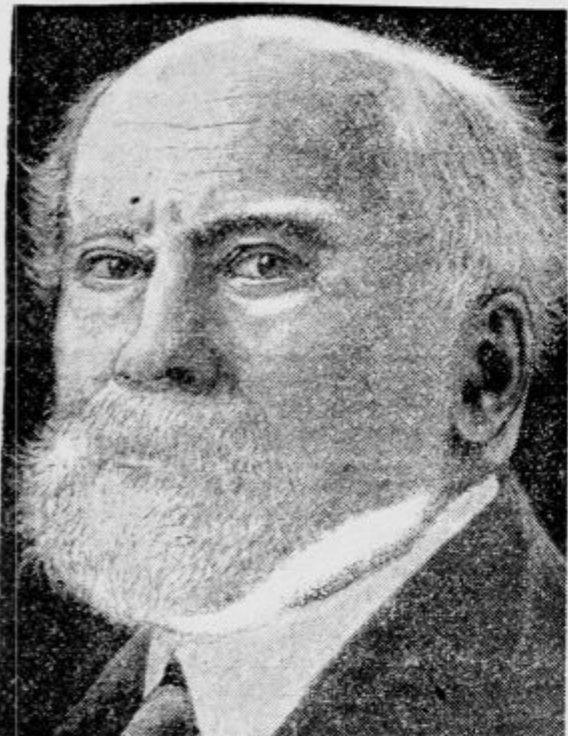
Krsta s truplom Viteškega kralja na katafalku v dvorni čakalnici zagrebskega kolodvora

Hrvatski kmetje nosijo svojega mrtvega kralja v Zagrebu na vlak, ki ga je nato odpeljal proti Beogradu

Raymond Poincaré

V noči od nedelje na ponedeljek ob 3.30 je umrl v svoji vili v Parizu bivši predsednik francoske republike Raymond Poincaré, največji sodobni francoski državnik ter politik, narodni gospodar in javni delavec tako izrednega formata, kakršni so redki tudi pri velikem francoskem narodu. Njegovo življenje zadnjih štiridesetih let je potekalo med najvažnejšimi dogodki novejših francoske in svetovne zgodovine in usodno naključje je hotelo, da pada njegova smrt v dobo svet pretrgajočega groznega dogodka v Marseilleu.

Pokojni francoski državnik Poincaré je eden izmed najgovornejših dokazov za ono tezo, ki pravi, da se značaj človeka ustvari že v deških letih in da kasneje nobene druge okoliščine ne morejo bistveno izpremeniti in iz temelja predrugačiti človekovega značaja. Poincaréjev značaj se je skoval v grozljivih letih francoskega ponižanja 1870/71. Rojen v Lotaringiji je desetletni deček občutil vso strahoto in silovitost nemške okupacije ter brezprimerni pomež pri Sédani. Ogromna katastrofa je po vsej priliki zapustila tako silne sledove v mladi duši, da je Poincaréju za vse življenje zažrtela pravce političnega delovanja in mu dala jarko obilježje gorečega domoljuba in s tem tudi nepomirljivega nasprotnika one veleisle, od katere je Francija pretrpela tako nepopisno ponižanje.

Gotovo delajo krivico pokojniku oni, ki pravijo, da je bil pred vsem strasten sovražnik Nemcev. Pokojnik je bil predvsem francoski patriot, zgodovinski razvoj pa je nanese, da je zaradi svojega domoljuba posvetil vse svoje moči borbi zoper nemški imperializem, ki je bil po zgodovinski nujnosti edini resni in opasni sovražnik Francije. Zato je Poincaré vse svoje življenje pazno zasledoval dejanje in nehanje sosedov, do katerih mu je tičala groza v košteh še iz deške dobe. V zvezi s tem je bil eden izmed glavnih glasnikov francoske narodne obrambe ter napovedovalec silovite svetovne nevihte, ki se je zbirala onkraj Rena in tudi prekoračila meje ravno v času, ko je stal Raymond Poincaré ob krmi francoske republike.

Sovrašstvo, ki ga je bil pokojnik deležen od sosedov na vzhodu, temelji v spoznanju, da so vsi nemški naporji zadevali ved-

no ob odpor te izredne osebnosti, ki je bila daleko jačja v obrambi, nego v napadu. Nasprotniki so morali z mržnjo opaziti, da je trezni in železno dosledni mož neopazno prehajal iz silovite obrambe v še hušji napad ter jim prizadeval ne samo poraze, marveč jih je celo spretno razkrinkal pred svetom kot kalice miru in ljudi, katerih edini življenjski smoter je brezobzirno nasilje nad narodi.

Gotovo ni nikako čudo, da državnik takih sposobnosti ni bil priljubljen med sosedni onkraj Rena, še bolj čudno pa je, da ga tudi rojaki ob Seni niso uvaževali po zaslugah. Živahni galski duh je nagnjen k oboževanju bleščečih osebnosti in ravno Poincaré je imel to neugodnost, da ga je marsikateri izmed njegovih sodobnikov prekašal v znanostih, n. pr. Clemenceau, Briand in drugi, nihče pa se po stvarnosti, globokem znanju in železni doslednosti ni mogel meriti z njim. Krivično javno mnenje, ki ni poznalo Poincaréjevega težkega dela v najrazličnejših resorih, mu je očitalo, da je brez širokih konceptov, da je dober delavec, ki vse zna, ki pa mu nedostaja ravno poslednje globoko spoznanje stvari. Zlasti po svetovni vojni, ko je Poincaré še vedno bil nedostopen za vsako pomirjenje z Nemčijo, ki bi Francijo stalo tudi najmanjšo pridobitev velike vojne, se je naklonjenost francoskih narodnih množic obrnila k Briandu, ki je bil s svojo širokogrudnostjo in sijajnim govorniškim darom pač izrazitejši predstavnik galske duševnosti nego trezni Poincaré. Briand je pridobival množice z znano bleščečo eksplozivnostjo francoskega duha, Poincaré pa si jih ni znal podjarmiti, ker množice niso nikoli mogle pronikniti v logiko njegovih izvajanj in zlasti ne držati zveze z njegovim globokim znanjem in poznavanjem vsakovrstnih državnih problemov.

Kljub temu pa je obdržal Poincaré vedno prav, medtem ko je že neposredni razvoj dogodkov dokazal, da je za leporečnostjo njegovih tekmecev prav mnogo prelepah sanj, ki jih življenje pokaže kot nesposobne življenja. Poincaré je v zadnjih petih letih svojega življenja, ko ga je huda uremija iztrgala javnemu delovanju, imel veliko zadoščenje, da je razvoj dogodkov šel v prah vsu ono krasnoslovno frazeologijo, ki je neko dobo po svetovni vojni opajala francoski narod.

V teh letih je Raymond Poincaré napisal obširno knjigo svojih spominov. Kakor njegovo življenje, tako tudi to knjižno delo preveča ena sama misel: zavarovati se pred dednim nasprotnikom z vzhodne meje Francije. Zato je prisegel na oni zemljevid Evrope, ki ga je zažrtal njegov ljuti osebni nasprotnik Clemenceau. Čudovito je naključje, da je bil »tiger« najprej izvrševalec Poincaréjevih odlokov med svetovno vojno, po Versaillesu pa je bil Poincaré oni mož, ki je z vso svojo veliko silo izvršil Clemenceaujevo mirovno pogodbo. Moža sta se v delu nadomeščala in izpopolnjevala. Dasi nepopisna nasprotnika, nista svojega neprijateljstva nikoli prenašala na polje, kjer je šlo za dobrobit Francije, kar je redek primer in vzbujala zaslužno občudovanje.

Z Raymondom Poincaréjem izginja s sveta eden izmed najmarkantnejših državnikov iz dobe velike vojne in Francija bo njegovo smrt občutila kot veliko izgubo. Težko da bi v vrstah svojih javnih delavcev danes našla moža, ki bi ga odlikovalo tako plemenito in plamenito domoljubje.

Iz življenja velikega državnika

Raymond Poincaré se je rodil 20. avgusta 1860 v Barle-Duc, departementu Meuse, na ozemlju nekdanje slavne vojvodine Lotaringije. Po končanih pravnih študijah se je sicer posvetil odvetništvu, vendar je bil njegov glavni poklic v prvih letih, preden se je popolnoma predal javnemu političnemu delu, novinarstvo. Že s svojim 22. letom je prevzel uredništvo borbenega političnega obzornika »Voltaire«, kjer je francosko javnost kmalu opozoril nase s svojimi globokimi in stvarnimi članki, ki pa so poleg tega razodevali še plamtice francoske domoljubje. Uredništvo je obdržal vse do l. 1927.

Njegovi članki so kmalu izkazali pretežno nadarjenost mladega politika v finančnih vprašanjih državnega gospodarstva, zato mu je že kot 26 letnemu mladeniču bilo poverjeno mesto generalnega svetnika in šefa kabineta v poljedelskem ministrstvu. Naslednje leto ga je domači departement poslal v zbornico, kjer se pa ni pridružil nobeni politični skupini; poglabil se je še bolj v finančne vede in ostro opazoval razne komponente francoskega javnega življenja. Ožji rojaki so mu obnovili poslanski mandat l. 1889 in 1893, nakar je bil v kabinetu Dupuy prosvetni minister. Komaj 34 let star je prevzel v isti vladi listnico finančnega ministra, po nje ostavki pa mu je bila v kabinetu Ribota zopet poverjena listnica prosvetnega ministra. Kljub svoji mladosti je bil tudi izvoljen za podpredsednika zbornice in za predsednika proračunskega odseka. Od l. 1903. je pre-

Herriot. L. 1926. je sestavil tako zvan narodni kabinet, ki je z energičnimi ukrepi in dalekosežno štednjo zavril grozeči padec franka. Po izvedbi volilne reforme se je domovina izkazala hvaležno rešitelju franka in je Poincaréju pri volitvah dne 29. aprila 1928. dala popolno zaupnico. Poincaré je zmagal na vsej fronti, vendar pa je njegova vlada kmalu naletela na notranje težkote, ko so radikalni socialisti v vladi podali ostavke in omajali položaj zmagovalca. V tem času so se pri Poincaréju pokazali tudi prvi težji znaki bolezni, ki je tega edinstvenega državnika prisilila k odstopu (6. novembra 1928.) Hotel se je umakniti s politične pozornice in se posvetiti literarnemu delu, toda moral je še enkrat prevzeti sestavo vlade, iz katere je odstranil levičarske življe. Še devet mesecev je vzdržal, naposled pa je bila njegova ogromna telesna sila le tako zelo zžrpana, da se je moral odreči politiki. Podal je ostavko (27. junija 1929) in se čez par dni podvrnil operaciji, ki je dobro uspela. Vendar je bil veliki državnik že toliko iztrošen, da na popolno ozdravitev ni bilo misliti. Bolehal je in ob koncu marca 1932. so nemški listi zabeležili vest o smrti največjega neprijatelja Nemcev. Vest ni bila resnična in Poincaré je preživel še marsikoga izmed odločilnih politikov iz dobe svetovne vojne, slednjič pa je le klonil pod hudo boleznijo: 15. t. m. ob 3. uri zjutraj je prenehalo biti veliko srce Raymond Poincaréja. Ni dvoma, da je strahotni zločin v Marseilleu pospešil njegovo smrt.

Mirim kraljica čokolade

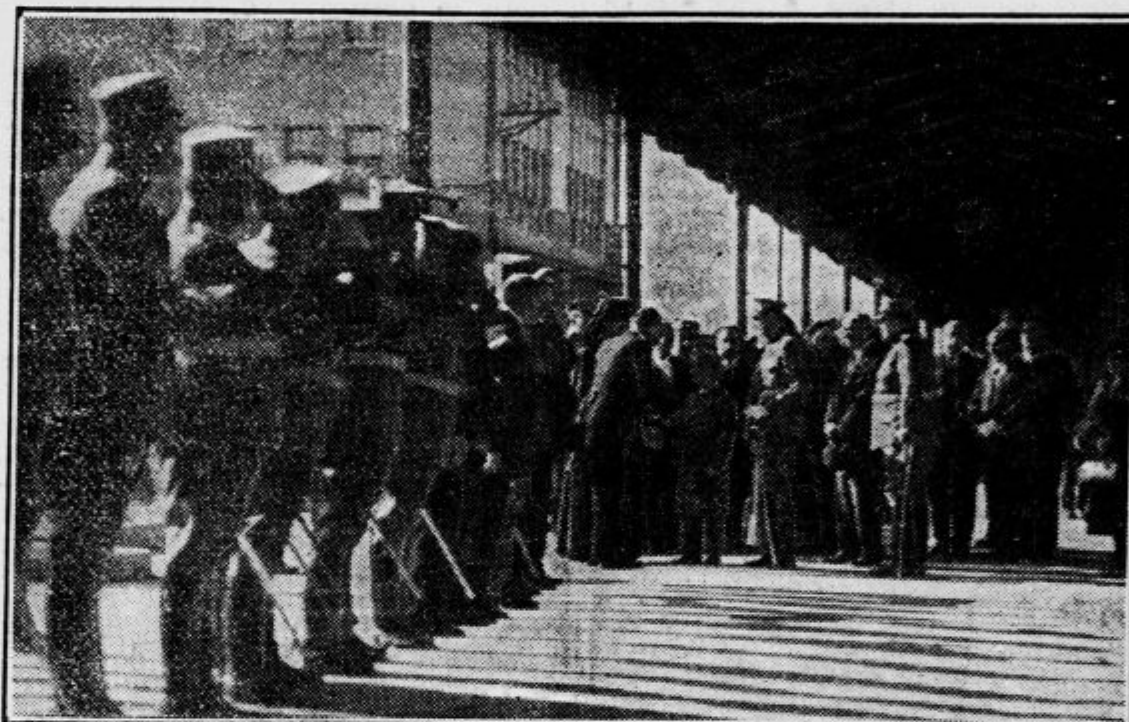
Specialitete so:

MLEKITA — mlečna čokolada,
KAVITA — mlečna čokolada s prijetnim okusom kolonialne kave,
MASLITA — desertna čokolada z obilno primesjo kakaovega masla,
GRENKITA — plemenita gorčica prave naravnne čokolade.
Zapomnimo si imena, da zamoremo zbrati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

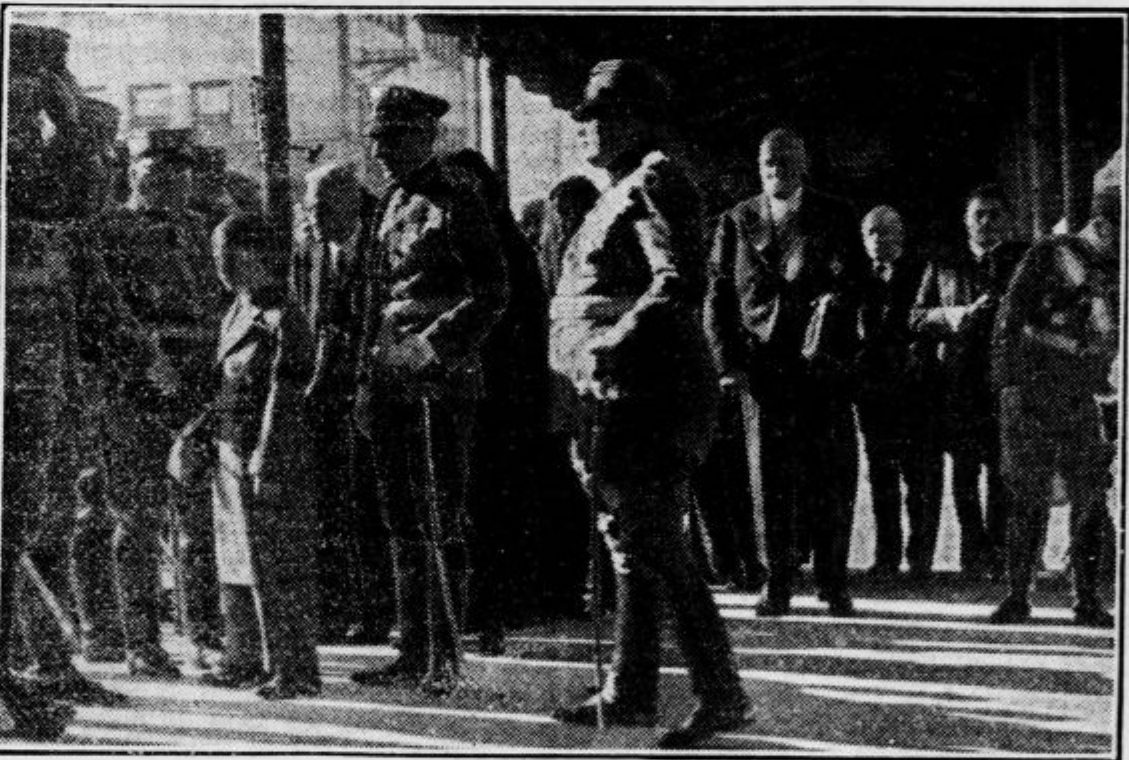
Otroško lahko je prati z

ALBUS-terpentinovim milom.
Obilna pena ALBUS-mila, v spojitvi z močno nesnago razkrajajočim terpentinom naredi, da je pranje z ALBUS-terpentinovim milom otroško lahko.

Nj. Vel. kralj Peter II. sprejema iz rok predsednika beograjske občine sol in kruh

Namestnik Nj. Vis. knez Pavle je predstavil Nj. Vel. kralju Petru II. generale. Zadaj na desni so predsednik vlade g. Uzunović in ministri.

Moskva proslavlja našega Viteškega kralja

Litvinov: „Pokojni jugoslovanski vladar naj bo vzor vsem državljenikom in narodnim voditeljem“

Moskva, 15. oktobra. r. Kako ogromno spoštovanje in ugled v mednarodni javnosti je užival pokojni jugoslovanski kralj Aleksander, pričajo ne le neštene sožalne izjave, ki so prispele jugoslovanski vladi in beograjskemu dvoru iz vsega sveta, marveč še prav posebno dejstvo, da je celo komunistična Moskva priredila prav imponantno žalno svečanost za jugoslovanskim vladarjem. V komunističnem domu v Moskvi so se zbrali včeraj k svečanemu žalnemu zboru vsi člani sovjetske vlade, najvišji funkcionarji komunistične stranke, zastopstva organizacij, celokupni diplomatski zbor ter generaliteta sovjetske armade. Komisar za zunanje zadeve Litvinov je imel pri tej priložnosti velik govor, ki so ga prenašale vse sovjetske radiopostaje.

V svojem govoru je orisal lik pokojnega jugoslovanskega vladarja kot državnika, voditelja naroda in kot vojskovodjo. Poudarjajoč, da je pokojni kralj Aleksander pripeljal jugoslovansko državno ladjo skozi vse povojne viharje v mirno pristanišče ter otvoril pot k srečni bodočnosti in blagostanju jugoslovanskega naroda, je zlasti poudaril ogromno vlogo, ki jo je igral pokojni jugoslovanski vladar kot graditelj miru v Evropi. Litvinov je pri tem

aglasil, da je pacifikacija Balkana, ki je postal zadnje leto najmirnejši kotiček evropske celine, v največji meri zaslug kralja Aleksandra. Evropski

mir je imel v njem neomajnega pobornika in zločinskih strel, ki jih obsoda ves svet, so ga zadeli v trenutku, ko je bil na poti, da krona svoje delo z novim uspehom pomirjenja in mednarodnega sodelovanja. Pokojni jugoslovanski vladar, kralj Aleksander je bil v resnici narodni vladar in vzor državljanu, ki zasluži, da bi mu sledili po njegovi poti vsi, ki jim je mir in mednarodno sodelovanje res pri srcu.

Zalni zbor je počastil spomin pokojnega jugoslovanskega kralja s trikratnim »Slava!«, nakar je godba zaigrala jugoslovansko državno himno. Tako vidnega izraza spoštovanja do pokojnega kralja in sočustvovanja z jugoslovanskim narodom ob prebrički izgubi v komunistični Moskvi ni pač nikdo pričakoval in je zato tem značilneše in pomembneše.

Sovjetska vlada je sklenila, da bo poslala na pogreb Nj. Vel. kralja svoja posebna zastopnika. Pooblašila je v to svrhu delegata Zembeka, ki je že na poti v Beograd.

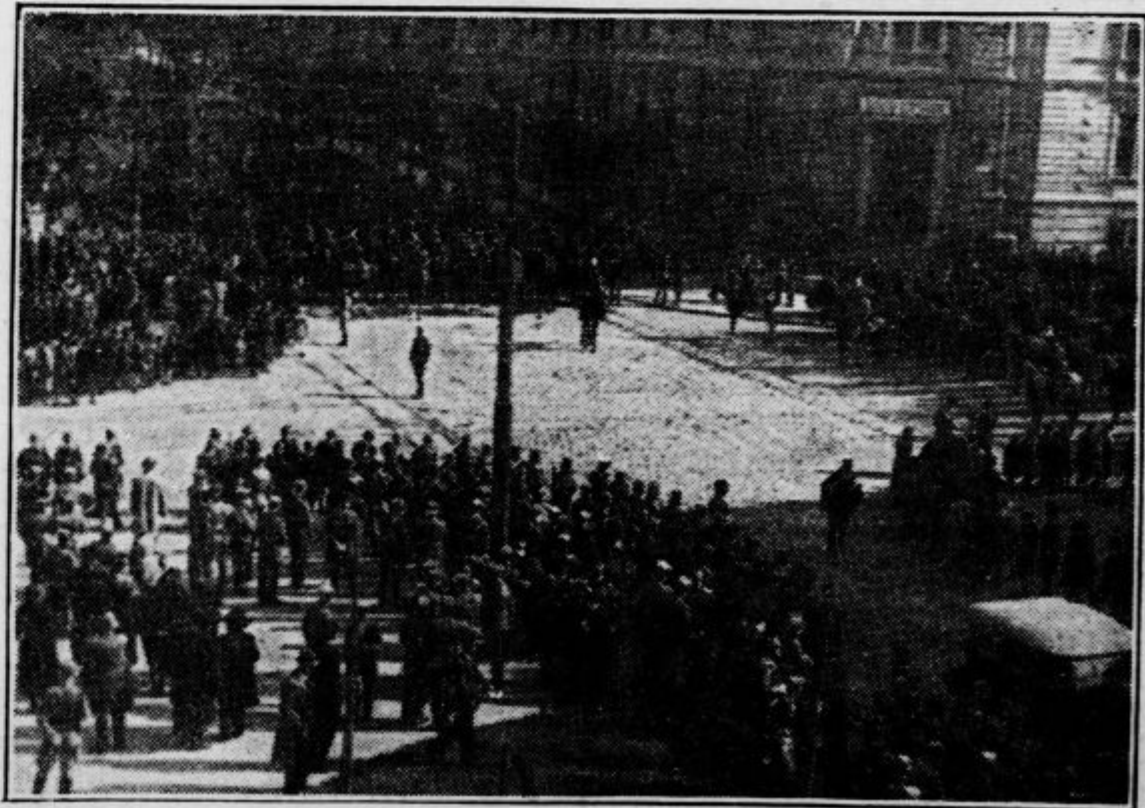
Beneševi razgovori v Parizu

Pariz, 15. oktobra. A. A. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel včeraj dve uri trajajoč razgovor z generalnim tajnikom zunanjega ministrstva Legerjem. Nato je bil na obedu pri predsedniku republike Albertu Lebrun v Elizejski palači. Predsednik republike, ki je odpotoval danes v Beograd, je želel čuti sodbo češkoslovaškega zunanjega ministra o sedanjem položaju v Evropi. Iz češkoslovaških krogov se domaga, da se je dr. Beneš včeraj sestel tudi z generalom Weygandom. Danes ga je sprejel predsednik vlade Doumergue. Njun razgovor je trajal eno uro. Nato je imel dr. Beneš krajši razgovor s novim francoskim zunanjim ministrom Lavalom, s katerim se bo jutri ponovno sestel. Mislijo, da se bo dr. Beneš sestel tudi s ministrom Herriotom in Tardieuem. V zvezi s temi razgovori pravi »Excelsior«: Skoraj odveč je poudariti pomen razgovorov, ki jih je včeraj imel dr. Beneš z gg. Legerjem in Lebrunom — tako rekoč tik pred izrednim sestankom Male antante, ki bo takoj po pogrebu kralja-mučenika Aleksandra I.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefov« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem kataru, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo stare preizkušene »Franz Josefov« vode. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vila v Parizu, ki je v njej umrl veliki francoski državnik

Narod in vojska na beograjskih ulicah v pričakovanju prihoda mladega kralja.

KAKO JE DALMACIJA SPREJELA MRTVEGA ČUVARJA JADRANA

**Podrobno poročilo o mogočnih in turobnih svečanostih v Splitu —
Bili so trenutki, ki jih ni mogoče pozabiti**

»Ponedeljsko Jutro« je izšlo včeraj v treh izdajah, med njimi dve samo za Ljubljano. Ker so od naših naročnikov na deželi prejeli »Ponedeljsko Jutro« samo njegovi naročniki, zato ponatiskujemo za ostale naročnike »Jutra« poročila o turobnih svečanostih v Splitu in Zagrebu.

Split, 14. oktobra. r. Jugoslovensko Primorje je danes na prirečen način izkazalo spoštovanje in ljubezen čuvarju Jadrana, mučeniškemu kralju Jugoslavije, katerega so roke njegovih vernih mornarjev s križarke »Dubrovnik« položile na jugoslovenska tla v Splitu, na Pomolu majorja Stojana.

Ljudstvo se zbira

Vso preteklo noč so bile ceste, ki vodijo proti Splitu, nenavadno živahne. Vse zaprpane z vozovi, peči, tovornimi in osebnimi avtomobili. Ceste od Sinja, Vrljike, Knina, Imotske Krajine in vseh drugih daljnih in bližnjih krajev so bile polne ljudi, od katerih so mnogi vso noč pešali v največji tišini ter so šele ob zori prispeli v Split ali pa se ustavili spetoma ob železniški progi, da bi vsaj tako pozdravili svojega narodnega kralja na njegovi zadnji poti skozi te kraje.

Dvanajst posebnih parnikov je pripeljal v Split nešteto tisoč potnikov s severa in juga ter z vseh otkov. Mirno morje, krasen dan in velika disciplina potnikov so omogočili, da so se mogle ladje obremeniti s trikratnim normalnim številom potnikov. Turobno veličasten je bil pogled na veliki potniški parnik »Kralj Aleksander«, ki je bil ves v črni in ki je pripeljal na tisoče potnikov iz Dubrovnika in okolice. Na stotine ribiških čolnov in večjih ribiških ladij je že opolnoči krenilo na široko morje in tam zažgalo cele sode smole, tako da so vsi ti čolni kot velike bakle svetili ob poti koder je plul »Dubrovnik«.

V teku noči, zlasti pa proti jutru so se zbrale v Splitu nepregledne množice naroda iz Primorja in Zagorja, tako da so imeli reditelji pod vodstvom starešine splitske sokolske župe dr. Bujiča obilo dela. Toda ljudje so bili tako disciplinirani, da ni nikjer prišlo do najmanjše zmede in ves razpored ogromnih množic se je izvršil v miru in tišini.

Naša vojna mornarica svojemu mrtvemu poveljniku

Se ponoči je odplula iz splitske luke jugoslovenska vojna mornarica, ki se je zbrala tu k sprejemu svojega mrtvega in ljubljene vrhovnega poveljnika. Vojne ladje »Zmaj«, »Dalmacija«, »Galeb«, »Kobac«, »Jastrebo«, »Sokol«, štiri torpedovke bojna čolna »Uskok« in »Četnik« podmornice »Osvetnik«, »Hrabri«, »Smeli« in »Nebojša« ter vse druge ednice naše vojne mornarice so šle nasproti »Dubrovniku« in francoski eskadri, da jih kot častna straža sprejmo v Split. »Dubrovnik« so spremljale francoske vojne ladje »Colbert«, »Duquesne«, »Gerhault«, »Vautout«.

Mogočen žalni oltar

Ze rano pred 6. uro je bilo na Pomolu majorja Stojana vse pripravljeno za sprejem. V sredini pomola je bila zgrajena prekrasna kapela v starem klasičnem stilu v obliki visokega stopnišča, obdanega od štirih visokih stebrov, vrh katerih gore plamenice v velikih žarah. Sredi tega, okrog 8 m visokega stopnišča je bil postavljen baldahin in pod njim katafalk na visokem odru. Na stopnicah ogromnih dimenzij so bili razvrščeni nešteti venci in med njimi cvetje, ki so ga donosali seljaki z jadranske obale. Na pomolu okrog katafalka so bili postavljeni številni, do 15 m visoki stebri, raz katere plapolajo žalne zastave in vrhu katerih gore bakle. Na baldahinu sta vtisnata zlata kraljevska krona in državni grb. Čarobno tužen je bil pogled, ko so vso noč in v rano zoro plapolali ogromni plameni in razsvetljevali okolico ter odsevali v morsk gladini. Ves prostor okrog katafalka ter vsa pot do železniške postaje sta bila pokrita s preprogami. Na postajnem poslopiju so prebili zid in zgradili velika častna vrata, vsa odeta v črno. Prav tako je ves kolodvor ovit v črno. Skozi ta vrata je vodila poslednja pot Čuvarja jugoslovenskega Jadrana.

Častne straže vojaštva in Sokolstva

13. pešpolk »Hajduk« pod poveljstvom polkovnika Varjačića je v polni bojni opremljen postavil častno stražo. Razpored je bil zelo slikovit, tako da so čete tega sinjskega polka tvorile špalir ob vsaj poti, koder je krenila povorka naroda, ki je defilirala mimo krste. Na južni strani pomola, koder je pristal »Dubrovnik«, je bil zgrajen most, po katerem so s krova prenesli krsto na obalo. Tu je bila tudi godba 13. pešpolka. Na levi strani mosta je tvoril špalir oddelek mornarjev v bojni opremljeni. Poleg pomola je bilo razporejeno članstvo splitske sokolske župe, za njim pa rezervni oficirji v uniformah s čeladami.

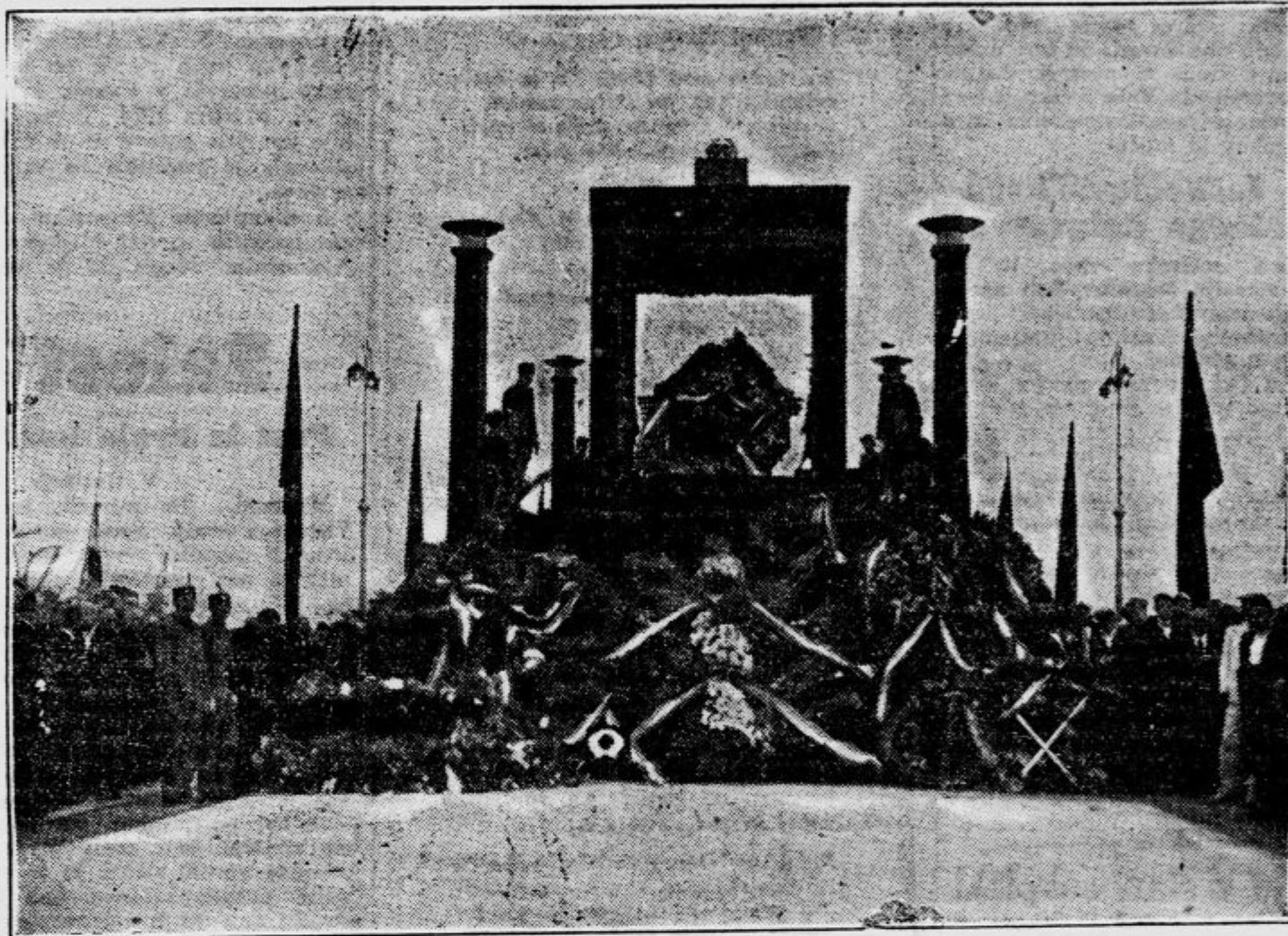
Prihod dvornega vlaka s knezom Arzenom

Ob 5.40 je bilo slišati s postaje rezka vojaška povelja: Mirno. Pozdrav na desno. Prispel je dvorni vlak s katerim se je pri-

la po ena podmornica. Za njimi je plul »Dubrovnik« z mrtvim kraljem, za »Dubrovnikom« pa v večji razdalji štiri francoske križarke. V tej formaciji je »Dubrovnik« priplul v splitsko luko. Na vходу v luko so se edince vojne mornarice razdvajale in napravile špalir »Dubrovniku«, ki je nato počasi in dostojanstveno zaplul v luko. Ko je »Dubrovnik« prispel v luko, so zaplule za njim tudi ostale edince jugoslovenske vojne mornarice ter napravile špalir okrog njega dočim so francoske vojne ladje ostale pred lukom, kjer so bile tudi štiri križarke angleške sredozemske mornarice z admiralsko ladjo »Queen Elizabeth«.

Nepozabni trenutki

Istovrstno s mornarico so prispeli nad Split iz Divulja hidroavioni. In sicer v prvi skupini lovska letala, nato izvidniška in za njimi težka bombarderska letala. Na krilih so imela dolge črne zastave, ki so se mirno odražale na nebu. Ob pojavu »Dubrovnika« so zagrmeli v pozdrav mrtvemu čuvarju Jadrana topovi na Sustjepanu. Istovrstno je oddala častno salvo tudi angleška vojna mornarica. Vsa posadka vseh ladij pred in v splitski luki je bila v paradnem redu, razvrščena na krovih.

Katafalk na splitski obali, v katerega so za par ur položili truplo Viteškega kralja, so od vseh strani obložili z venci in šopki

peljal Nj. Vis. knez Arzen, stric pokojnega kralja, v uniformi armijskega generala z lentom Karadjordjeve zvezde. V njegovem spremstvu so bili maršal dvora general Dimitrijevič, predsednik senata dr. Liubomir Tomašić, ministri dr. Novak, dr. Šumenko, dr. Andjelino, na kolodvoru pa so ga pozdravili tudi splitski ban dr. Jablanović, podpredsednik Narodne skupščine dr. Kosta Popović, komandant vojne mornarice kontreadmiral Polić in drugi odličniki.

Povorka vojnih ladij

Jugoslovenska vojna mornarica, ki je plula »Dubrovniku« naproti, se je srečala z njim v splitskem prelivu, se mu tu priključila in ga spremljala do luke. Na čelu te izredne pomorske povorke sta plula dva bojna čolna. Sledile so tri torpedovke. Na levi strani je plula vojna ladja »Zmaj« z dvema minonoscem. Na desni strani pa vojna ladja Dalmacija z dvema minonoscem. Na obeh straneh minonoscev je pla-

nil senata dr. Tomašić, podpredsednik Narodne skupščine Popović ter ban Jablanović odšli na ladjo. Tu je komandant Pavč izročil s posebnim protokolom mrtvo truplo pokojnega kralja v roke kneza Arzena ter zastopnikov vlade in Narodnega predstavništva. Ob tej priliki so krsto odprli. Knez Arzen in vsi navzoči so bili globoko ganjeni, ko so zagledali kraljev obraz. Pokojni kralj izgleda kakor da bi spal.

Protokol so podpisali Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič, trije ministri, predstavniki senata podpredsednik Narodne skupščine, ban primorske banovine in komandant »Dubrovnika« Pavč. Protokol je bil napisan v šestih izvodih ter je bil izročen predsedniku senata, ki ga je odpeljal v Beograd.

Prenos krste na katafalk

Po podpisu protokola so prenesli oficirji »Dubrovnika« krsto na splitsko obalo. Godba je med tem svirala državno himno. Z ladij so grmeli topovi, zvonovi v mestu so zvonili združen zbor splitskih pevcev, nad 150, pa je zapel žalostinko »Pokoj mu večni«.

Zadnji defile množice

Krsto so mornarji odnesli po stopnicah ladje na katafalk, postavljeni ob obali. V tem trenutku so pristopili h krsti pravoslavni svečeniki z dalmatinskim vladiko dr. Djordjevićem iz Šibenika na čelu in izvršili nad truplom pokojnega kralja opelo. Mornarji in vojaki so poslušali molitve odkritih glav, pevski zbor »Sumadija« pa je pel žalno pesem. Nato je opravila molitve še katoliška duhovščina s splitskim škofom dr. Bonifacijem na čelu.

Po cerkvenih obredih se je pričel pomirski program v vzornem redu spreved množice raznih društev in korporacij, da

tudi letalska eskadrila iz Mostarja.

Množica v sprevedu je ves čas defilirala mimo krste v vrstah po 16 ljudi. Ljudje so prihajali solznih oči in s rokami v rokah, ženske so glasno plakale, zlasti pa je bil ganljiv trenutek, ko je prišla deca ženskih šol, glasno jokajo.

Krsto odnesejo v vlak

Bilo je že ob 9.45, ko defileja se ni bilo konec, zaradi česar so ga ustavili, da bi se mogel spreved na železniško postajo izvršiti po programu.

Sokoši so dvignili krsto s katafalka ter jo položili na nosilke in pomagali nositi jo osmim dostojanstvenikom na postajo. Krsto so nosili ban Jablanović, bivši splitski mestni načelnik Račić, sedanjí splitski mestni načelnik Karbočić, seljaka Duje Krstević in Fran Bilić, generala Tomić in Todorčević ter kontreadmiral Polić.

Ko je spreved prispel na postajo, je častna straža francoske mornarice z godbo in zastavo križarke »Colbert« pozdravila poslednjič pokojnega kralja. Skozi vrata so prispeli na peron za krsto vsi ostali odličniki. Na postaji je že čakal poseben dvorni vlak, v katerem je bil tretji vagon določen za prevoz krste. Vagon je bil ves ovit v črno ter je imel štiri bele križe po dva na dnu na vsaki strani. Krsto so položili na majhen piedestal v vagonu, ob njej pa so se postavili oficirji kot častna straža.

S splitske postaje je odšel vlak točno ob 10.15.

18 posebnih vlakov in 12 posebnih ladij

Split, 14. oktobra. AA. Za današnje svečanosti v Splitu je morala železnica upravitelj predvideti 18 posebnih vlakov, da je mogla prepeljati v Split udeležence iz vsega srednjega Primorja. Razen tega so ti soči in tisoči prispeli z otkov v čolnih in z jedrilci. Mnogi so bili celo iz Bosne, Kotorske in s Sušaka. Udeležence je poleg rednih parnikov pripeljal tudi 12 posebnih parnikov, med njimi »Kralj Aleksander«, »Preostolnaslednik Peter«, »Šipanj«, »Zagrebe« in »Karadjordje«. Organizacija je bila vzorna. Množice so bile disciplinirane, tako da ni prišlo nikjer do motenj današnje zgodovinske svečanosti.

Dr. Korošec ob kraljevi krsti

Split, 14. oktobra. Sprejem mrtvega kralja Aleksandra v Splitu je prisostvovala tudi skupina bivših ministrov, med njimi dr. Anton Korošec, ki je izjavil zastopniškom tiska: »Kadar nad mrtvim kraljem plaka vsa Jugoslavija, se vse pozablja. Treba je delati in živeti za kralja.«

Od Splita do Zagreba

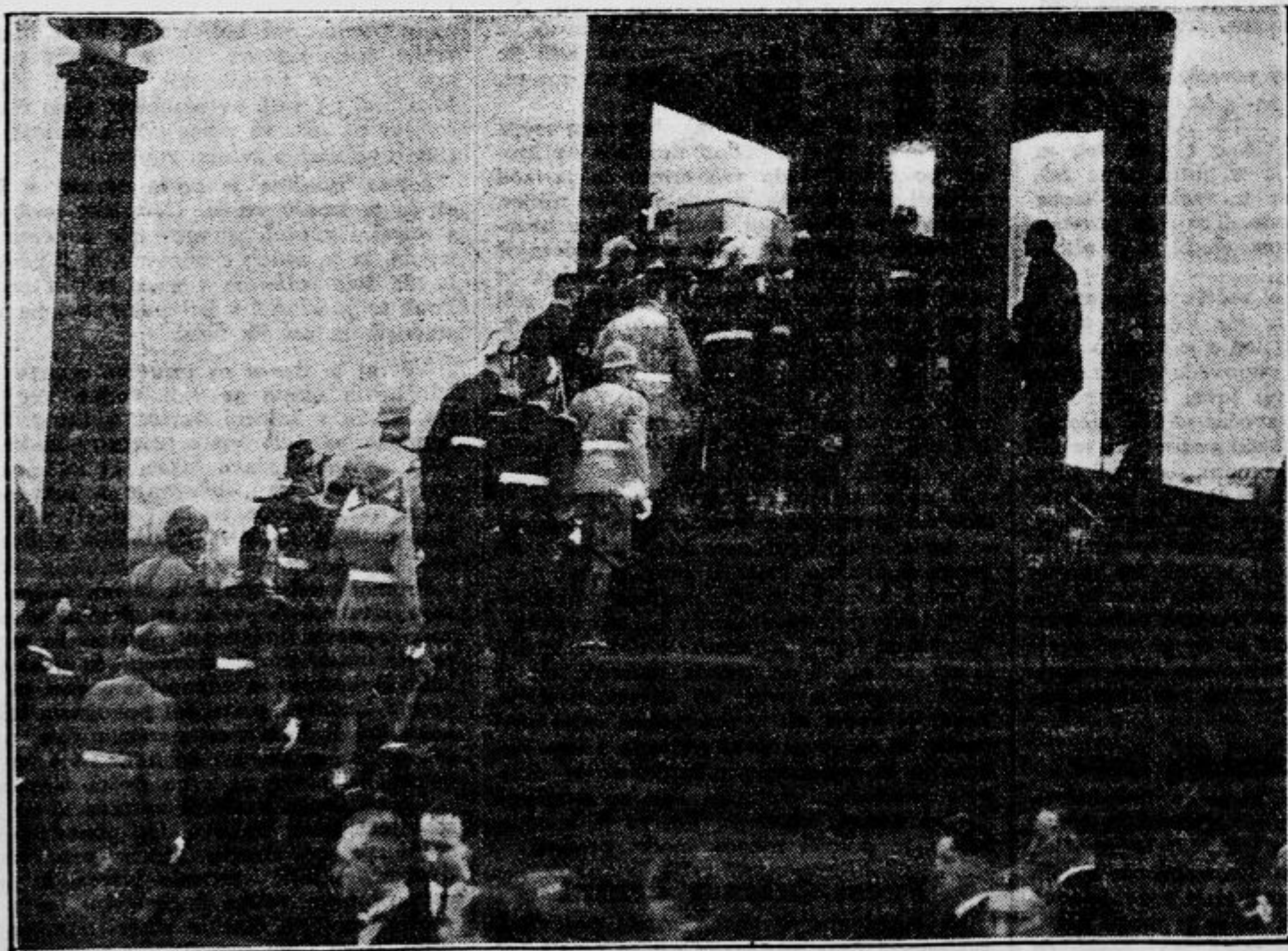
Zagreb, 14. oktobra. Na poslednji poti pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja proti Beogradu je narod ob vsej železniški progi izkazoval poslednjo čast. Od Splita pa do Zagreba so bile zbrane ob železniški progi ogromne množice, ki so se nemo, odkritih glav in plaskajoč poslavljale od svojega nepozabnega vladarja. Od splitske postaje pa do Kašela so stali ljudje na obeh straneh proge v nepretrganem špalirju, v glavnem seljaki, ki so imeli s seboj cerkevna bandera, prižgane sveče in križe. V Perkovici se je zbralo nad 3000 ljudi. Vse železniške postaje so ovite v črno. V Gospiću je bilo zbranih nad 15.000 obhajanih Likanov, ki so se razvrščili na postaji in vzdolž proge.

Nove kokerde vojske

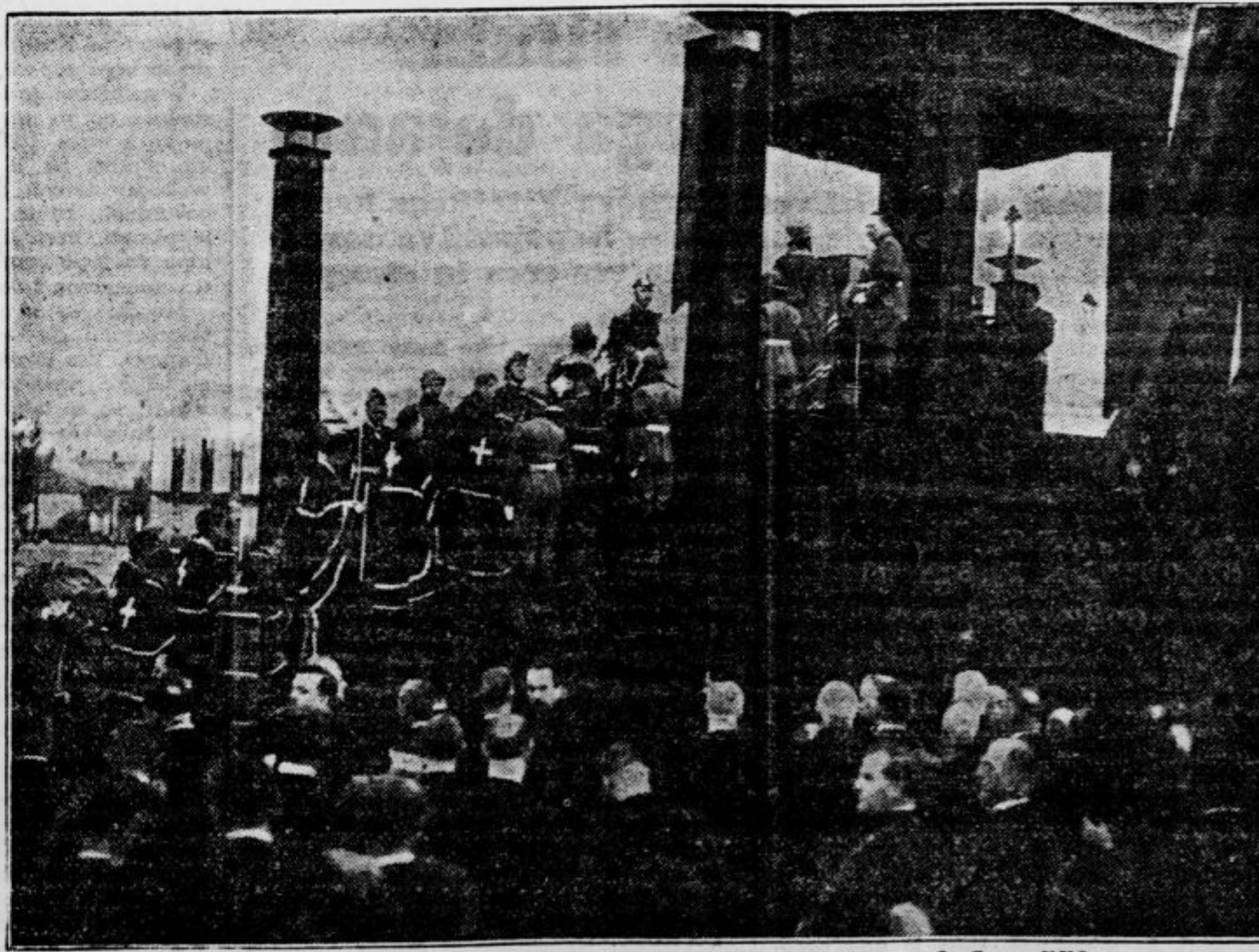
Beograd, 14. oktobra. p. Ministrstvo za vojsko in mornarico je izdalo naredbu, po kateri mora vse vojaštvo v najkrajšem času zamenjati sedanje kokerde, ki nosijo monogram pokojnega kralja Aleksandra, z novimi kokerdami z monogramom Nj. Vel. Petra II. Predpisana je točna oblika nove kokerde. Kokerda ima črno »P«, krasno in umetniško izdelano, nad njo kraljevsko krono, v sredi črke pa rimske II.

Trg kralja Aleksandra v Marseillem

Marseille, 15. oktobra. p. Občinski svet je na svoji sobotni seji soglasno sklenil preimenovali onega izmed najlepših trgov v Marseillem v Trg kralja Aleksandra, na njem postaviti spomenik pokojnemu jugoslovenskemu vladarju.

Krsto nosijo v Splitu na katafalk. Za njo stopajo Nj. Vis. knez Arzen, reprezentanti francoske in angleške mornarice ter najvišji jugoslovenski odličniki

S katafalka odnašajo krsto med špalirjem duhovščine in svetnih predstavnikov. Prenesli so jo v vlak, ki jo je odpeljal v Zagreb

